

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

за определяне на Районите със значителен потенциален риск от наводнения в Черноморски район за басейново управление на водите

I. Въведение.

В изпълнение на изискванията на чл.5 от Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от наводнения и чл. 146г, ал. 1 от Закона за водите, Директорът на Басейнова дирекция за Черноморски район определя райони, за които се счита че съществува значителен потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Определянето им е неразделна част от Предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН) по чл.4 от Директивата и се явява нейна крайна фаза. Същевременно те са и база за следващия етап на приложение на Директивата – съставяне на карти на районите под заплаха и карти на районите в риск от наводнения. В рамките на финалния етап на изготвяне на Плана за управление на риска от наводнения в Черноморския район за басейново управление на водите ще се планират мерки за снижаване на този риск.

Определянето на РЗПРН за Черноморски басейнов район се извърши с подпомагане от външен изпълнител в рамките на Проект № DIR-51211229-1-171 „Разработване на Планове за управление на риска от наводнения”, финансиран по Приоритетна ос 1 на Оперативна програма "Околна среда 2007 - 2013 г.", чрез възлагане на поръчка с предмет "Консултантска помощ за определяне на районите, в които съществува или има вероятност за значителен потенциален риск от наводнения”.

II. Подход за определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения

Районите със значителен потенциален риск от наводнения в Черноморски басейнов район са определени съгласно утвърдените от Министъра на околната среда и водите „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения” - II^{ра} част на Методика по чл. 187, ал. 2, т. 6 от Закона за водите.

1. Подготовка и анализ на наличната информация.

За изготвяне на проекта на РЗПРН първоначално се извърши анализ на наличната информация и бази данни. Този анализ се базира на изготвената и докладвана Предварителна оценка на риска от наводнения с обобщена информация за значими минали и потенциални бъдещи наводнения в териториалния обхват на БДЧР. Създаде се геобаза данни, която впоследствие се попълни с необходимата

информация. Използвани бяха цифрови данни за релефа; границите на речните басейни; повърхностни водни тела; хидрографска мрежа (реки, езера и язовири); пътища, ж.п.линии; административни единици; населени места; зони за къпане; земеползване и почви; защитени зони по НАТУРА 2000; СОЗ; ползване на водни обекти с цел заустване; нанесени защитни съоръжения и др.

2. Определяне на предварителни райони със значителен потенциален риск от наводнения и прецизиране на обхвата им чрез прилагане на унифицирани правила.

За определянето на предварителни райони със значителен потенциален риск от наводнения бяха използвани чисто географски и аналитични методи. Информационните слоеве със значими минали и потенциални бъдещи наводнения бяха интегрирани в една стандартизирана база данни, което дава възможност за извличане на необходимата информация за последващия анализ на риска.

Като базови полигонови обекти се използва слой със водосборите в България.

Извършен бе анализ и групиране на близки райони със значими наводнения според определени *основни правила за съседство* залегнали в методиката, а именно:

- RN_01: в един предварителен РЗПРН могат да се включват само значими наводнения от един речен басейн.
- RN_02: изключване на предварителни РЗПРН, в които няма данни за значими минали и потенциални бъдещи наводнения, определени при ПОРН.
- RN_03: по отношение на морските наводнения ролята на самостоятелни предварителни РЗПРН играят участъци от крайбрежието, при които условията за формиране на наводнения са идентични.

При определяне на ПРЗПРН бяха приложени и *основни правила на регионален принцип*, както следва:

- RN_04: Правило за свързаност на събитията – редактиране границите на предварителни РЗПРН според информация за свързани събития.
- RN_05: Правило за обхват на населено място – редактиране границите на предварителни РЗПРН според обхвата на населените места.
- RN_06: Правило за хомогенност на подводосборите – редактиране границите на предварителни РЗПРН, според хомогенността на подводосборите по отношение на оттокообразуващите фактори (напр. долно, средно течение, високопланинска част).
- RN_07: Правило при наличие на комплексни язовири – обхват на населено място.

Като резултат от тази дейност бяха определени 72 броя предварителни райони със значителен риск от наводнения в Черноморския басейнов район, от които 5 броя морски РЗПРН, представени в следната таблица:

№	Код на ПРЗПРН	Речен басейн	Име на ПРЗПРН
1	PASPFR_PR_22	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
2	PASPFR_PR_20	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
3	PASPFR_PR_19	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
4	PASPFR_PR_18	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
5	PASPFR_PR_17	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
6	PASPFR_PR_16	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
7	PASPFR_PR_14	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
8	PASPFR_PR_13	р. Провадийска и р. Девненска	Провадийска
9	PASPFR_PR_11	р. Провадийска и р. Девненска	р. Провадийска и р. Девненска
10	PASPFR_PR_10	р. Провадийска и р. Девненска	Извор-Черно море
11	PASPFR_MA_94	Мандренски реки	Факийска
12	PASPFR_MA_91	Мандренски реки	Средецка
13	PASPFR_MA_90	Мандренски реки	Факийска
14	PASPFR_MA_89	Мандренски реки	Русокастренска
15	PASPFR_MA_118	Мандренски реки	Русокастренска
16	PASPFR_MA_117	Мандренски реки	Средецка
17	PASPFR_MA_114	Мандренски реки	Средецка
18	PASPFR_MA_109	Мандренски реки	Изворска
19	PASPFR_MA_108	Мандренски реки	Факийска
20	PASPFR_MA_107	Мандренски реки	Средецка
21	PASPFR_MA_106	Мандренски реки	Средецка
22	PASPFR_MA_103	Мандренски реки	Русокастренска
23	PASPFR_MA_102	Мандренски реки	Средецка
24	PASPFR_MA_100	Мандренски реки	Средецка

№	Код на ПРЗПРН	Речен басейн	Име на ПРЗПРН
25	PASPFR_KA_49	р. Камчия	Камчия
26	PASPFR_KA_48	р. Камчия	Камчия
27	PASPFR_KA_47	р. Камчия	Камчия
28	PASPFR_KA_46	р. Камчия	Камчия
29	PASPFR_KA_45	р. Камчия	Камчия
30	PASPFR_KA_42	р. Камчия	Камчия
31	PASPFR_KA_41	р. Камчия	Камчия
32	PASPFR_KA_39	р. Камчия	Камчия
33	PASPFR_KA_39	р. Камчия	Камчия
34	PASPFR_KA_38	р. Камчия	Камчия
35	PASPFR_KA_33	р. Камчия	Камчия
36	PASPFR_KA_32	р. Камчия	Камчия
37	PASPFR_KA_30	р. Камчия	Камчия
38	PASPFR_KA_28	р. Камчия	Камчия
39	PASPFR_KA_25	р. Камчия	Камчия
40	PASPFR_DO_8	Черноморски Добруджански реки	Батовска
41	PASPFR_DO_6	Черноморски Добруджански реки	Батовска
42	PASPFR_DO_5	Черноморски Добруджански реки	Граничен-Черно море
43	PASPFR_DO_4	Черноморски Добруджански реки	Граничен-Черно море
44	PASPFR_DO_3	Черноморски Добруджански реки	Граничен-Черно море
45	PASPFR_DO_2	Черноморски Добруджански реки	Граничен-Черно море
46	PASPFR_DO_1	Черноморски Добруджански реки	Граничен-Черно море
47	PAPSFR_UI_131	Южнобургаски реки, р. Велека и р. Резовска	Велека
48	PAPSFR_UI_130	Южнобургаски реки, р. Велека и р. Резовска	Извор-Черно море
49	PAPSFR_UI_127	Южнобургаски реки, р. Велека и р. Резовска	Ропотамо

№	Код на ПРЗПРН	Речен басейн	Име на ПРЗПРН
50	PAPSFR_UI_126	Южнобургаски реки, р. Велека и р. Резовска	Караагач
51	PAPSFR_UI_124	Южнобургаски реки, р. Велека и р. Резовска	Велека
52	PAPSFR_UI_123	Южнобургаски реки, р. Велека и р. Резовска	Велека
53	PAPSFR_UI_122	Южнобургаски реки, р. Велека и р. Резовска	Дяволска
54	PAPSFR_SE_86	Севернобургаски реки	Ахелой
55	PAPSFR_SE_85	Севернобургаски реки	Айтоска
56	PAPSFR_SE_84	Севернобургаски реки	Севернобургаски реки
57	PAPSFR_SE_81	Севернобургаски реки	Хаджидере
58	PAPSFR_SE_80	Севернобургаски реки	Ахелой
59	PAPSFR_SE_78	Севернобургаски реки	Дращела
60	PAPSFR_SE_77	Севернобургаски реки	Фандъклийска
61	PAPSFR_SE_76	Севернобургаски реки	Панаирдере
62	PAPSFR_SE_75	Севернобургаски реки	Хаджидере
63	PAPSFR_SE_70	Севернобургаски реки	Айтоска
64	PAPSFR_SE_69	Севернобургаски реки	Айтоска
65	PAPSFR_SE_68	Севернобургаски реки	Дермендере
66	PAPSFR_SE_67	Севернобургаски реки	Двойница
67	PAPSFR_SE_66	Севернобургаски реки	Двойница
68	BG_APSFR_BS_11	Черно море	Дуранкулак Шабла
69	BG_APSFR_BS_12	Черно море	Балчик Варна
70	BG_APSFR_BS_13	Черно море	Обзор
71	BG_APSFR_BS_14	Черно море	Несебър Бургас
72	BG_APSFR_BS_15	Черно море	Приморско Синеморец

3. Определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения с висок и среден риск.

Като следваща стъпка са приложени унифицирани за четирите района за басейново управление на водите в България критерии за класифициране на риска на предварителните РЗПРН. Същите са обособени в четири категории – човешко здраве, стопанска дейност, околна среда и културно-историческо наследство. За всяка категория беше извършена оценка спрямо съответните показатели, чиито прагови стойности са организирани в три степени на риск – нисък, среден и висок, съгласно Таблица 1 от „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения”.

Оценени са всички 241 броя местоположения с наводнения на територията на Черноморския басейнов район, в които е имало 222 регистрирани минали наводнения и 241 за които има вероятност от потенциални бъдещи наводнения със значителни неблагоприятни последици. Определени са степени на риска като за оценка са послужили най-високите стойности за всяко местоположение по всеки показател за всяка категория, независимо че са от различни събития.

Оценката за степен на риск за 241 броя местоположения, приключи с приписването на степен „Висок” риск за 67 броя местоположения, 15 бр. „Среден” риск, 154 бр. „Нисък” риск и 5 бр. без риск.

Степента на риск за всяка от описаните по-горе категории е определена чрез избор на най-високата степен на риск, определена за всеки един от показателите на съответната категория.

Рискът за всяко местоположение се определи и като комбинация от определения риск по категории при спазване на следните принципи:

- Ако бъде определен висок риск за която и да е от категориите, местоположението остава във висок риск.
- При среден риск по три от категориите местоположението е във висок риск.
- При среден риск по две от категориите местоположението е в среден риск.
- При среден риск по две от категориите, когато тези категории са човешко здраве и стопанска дейност, местоположението е във висок риск.
- При среден риск по една от категориите и при нисък риск по останалите категории местоположението е в нисък риск с изключение на случаите, когато е определен среден риск по категория човешко здраве.

За определяне на окончателните границите на районите се приложиха правила за детайлизиране на обхвата на РЗПРН.

В случаите, когато на границата на РЗПРН е разположено населено място, то в РЗПРН се включва цялото населено място с определен буфер от него в зависимост от типа населено място; тип на заливната тераса; тип и конфигурация на налични елементи на риск и др.

Освен горепосочените правила е използвана и експертна оценка, като са взети предвид и други обстоятелства и особени случаи, а именно:

- връзка езеро – море

- връзка река – море
- връзка река – езеро
- тип брегова линия
- наличие на брегозащитни съоръжения
- особености на релефа – разлики в денивелацията и други

При определяне на РЗПРН с местоположения на наводнения, предизвикани от морски води е отчетеното взаимодействието „река – море” и „езеро – море” при устията на реки и при свързани с морето посредством директна и индиректна хидравлична връзка езера.

Финализиране на РЗПРН е извършено въз основа на определената степен на риск за местоположенията от ПОРН. Изготвен е списък с определените райони със значителен потенциален риск от наводнения, в които попадат местоположения с „висок” и „среден” риск.

III. Обявяване на обществеността и заинтересованите страни

С цел въвличане на заинтересованите страни в процеса на изготвяне на изготвяне на ПУРН, Басейнова дирекция за Черноморски район разпространи информация и проведе обществени консултации за районите, съгласно графика за консултации с обществеността и заинтересованите страни.

Проектите на РЗПРН бяха публикувани на интернет страницата на БДЧР и бяха на разположение на всички заинтересовани лица и широката общественост за срок от два месеца, за консултации и писмени становища. В периода 21-28 май 2013 г., бяха планирани и проведени четири срещи-консултации със заинтересованите страни и обществеността по области се проведеха срещи-консултации за обсъждане на проектите на РЗПРН.

В резултат на обсъжданията и проведените консултации се извършиха промени в проектите на РЗПРН. Така например р. Мадара при с. Мадара беше включена в РЗПРН с код BG2_APSFR_PR_05, а към район с код BG2_APSFR_PR_01 бе добавен допълнителен буфер при гр. Провадия. Дерето през гр. Шабла бе включено към морски РЗПРН с код BG2_APSFR_BS_02.

Информация за стартиране на обществените консултации на определените райони със значителен потенциален риск от наводнения беше публикувана в два централни ежедневника (24 часа и Труд), на интернет страницата на БДЧР и разпространена сред регионалните медии.

На срещите бяха представени и материали за визуализиране на извършеното: информационни брошури за разглежданите проекто-райони по съответните области за всяка среща; информационни брошури, флаер и книга за изготвената Предварителна оценка на риска от наводнения. Участниците попълниха специално разработената „Анкета за участие и мнение”. Резултатите от обработените анкетни форми се представиха в анализ. Основните констатации сочат, че голяма част от анкетираните (69%) изразяват положително становище по РЗПРН и нямат забележки, 78% оценяват представената информация като полезна за тях.

РЗПРН бяха представени и пред представители на Република Турция и Румъния на двустранни срещи проведени в периода м.май – м.юни 2013 г.

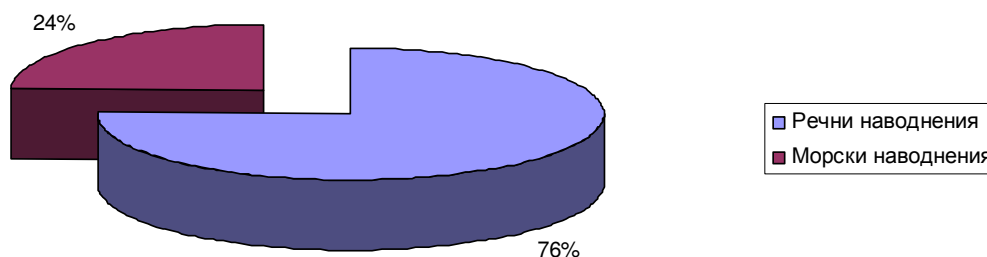
Кампанията за въвличане на заинтересованите страни относно районите със значителен потенциален риск от наводнения приключи символично с провеждане на ХХ-то редовно заседание на Басейновия съвет, консултативен орган към БДЧР. На 28.06.2013 г. в гр. Варна пред членовете от съвета бяха презентирани РЗПРН за Черноморски басейнов район. На заседанието беше отчетено положително, че са взети под внимание препоръките от проведените обществени обсъждания на 23.05.2013 год. за областите Шумен и Търговище. Отбелязана беше и важноста от кампанията за провеждане на обществени консултации и информирание на обществеността за РЗПРН.

IV. Резултат от извършената дейност.

В резултат от проведените анализи и оценки за Черноморският район на басейново управление са определени общо 45 района със значителен потенциален риск от наводнения. В 34 от тях се съдържат местоположения с речни наводнения, а в 11 с морски наводнения. Разпределението на определените РЗПРН по речни басейни е както следва:

- Река Провадийска: 7 района с дължина 124 км.
- Река Камчия: 13 района с дължина 325 км.
- Севернобургаски реки: 6 района с дължина 100 км.
- Мандренски реки: 6 района с дължина 88 км.
- Южнобургаски реки: 2 района с дължина 11 км.

- Морски наводнения: 11 района с дължина общо 267 км.

Приблизително общата дължина на районите със значителен потенциален риск от наводнения в обхвата на БДЧР е 915 км.

В РЗПРН са включени 95 населени места, 4 курортни образувания в 32 общини и 6 области. Приблизителният брой на населението попадащо в РЗПРН е около 870 хиляди души от населението в целия басейнов район.

Съгласно изискванията на чл. 6 от Директива 2007/60/ЕО, чл. 146д и чл. 146е от Закона за водите, за утвърдените от Министъра на околната среда и водите РЗПРН, следва да се съставят карти на районите под заплаха и карти на районите с риск от наводнения.

Съставянето на картите на районите под заплаха и картите на районите с риск от наводнения е ключов етап от изпълнението на изискванията на Директивата – въз основа на тях ще бъде разработен План за управление на риска от наводнения, който ще разгледа всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн. Програмата от мерки ще се съсредоточи върху предотвратяването, защитата, подготвеността, включително прогнозите за наводнения и системите за ранно предупреждение.